

РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ

© Сосна Г. М., Шматковська Т. О., 2015

Сьогодні в усіх розвинених країнах світу наголос у процесі реформування систем освіти переноситься на навчання вмінню самостійно здобувати потрібну інформацію, виділяти проблеми і знаходити шляхи їх раціонального вирішення, вміти критично аналізувати набуті знання і застосовувати їх для розв'язання нових завдань.

Тому сьогодні на зміну традиційним «закритим» системам навчання приходять нові «відкриті» системи, до яких належить і дистанційна освіта [1].

Нове інформаційне середовище стало підґрунтям розвитку сучасної дистанційної освіти. Хоча певні елементи дистанційної освіти використовувались і раніше в інших формах навчання (в першу чергу заочного), у повному смислі дистанційна освіта є дітищем нашого часу. Вона можлива лише з використанням найновітніших інтерактивних технологій (комп'ютерних освітніх систем у звичайному та мультимедійному варіантах, електронних бібліотек і баз даних із віддаленим доступом, комп'ютерних мереж, супутникових телевізійних антен тощо).

Зауважимо, що слід диференціювати поняття «дистанційна освіта» і «дистанційне навчання». Очевидно, що дистанційна освіта – це нова форма організації навчання, яка займає проміжне становище між стаціонарною і заочною формами, а дистанційне навчання – це новий метод дидактики.

На думку багатьох учених, дистанційна освіта – це організований за певними темами, дисциплінами навчальний процес, який передбачає активний обмін інформацією між учнями і викладачами, а також між самими учнями і який максимально використовує сучасні засоби нових інформаційних технологій [3].

Дистанційна освіта – це багатоаспектне явище. Тому в режимі дистанційної освіти слухачі можуть отримати підготовку в будь-яких сферах наукових знань. Не є винятком і юридична освіта. У дистанційному режимі може бути надано вищу юридичну освіту, здійснено перепідготовку юридичних кадрів та підвищення кваліфікації юристів.

Використання всіх можливостей новітніх комп'ютерних технологій дасть змогу активізувати всі канали сприйняття студентами інформації, зробити процес навчання у ВНЗ цікавим та плідним [2].

До позитивних аспектів юридичної дистанційної освіти можна віднести такі можливості, як:

- здобуття освіти особами, які за тих чи інших обставин не в змозі отримати її іншим способом;
- здобуття освіти без відриву від виробництва, місця проживання, а також здобуття одночасно декількох освіт у різних навчальних закладах;
- здобуття освіти в зручний для студента час, у зручному місці та зручному темпі навчання;
- формування з набору незалежних навчальних курсів (модулів) оптимального індивідуального або групового плану навчання;
- одночасне спілкування студентів із викладачами та між собою незалежно від місця їх перебування та часу входження в інформаційну та телекомунікаційну мережу;
- зменшення витрат на проведення навчання (немає витрат на оренду приміщень, на дорогу до місця навчання як у викладачів, так і студентів);
- підвищення якості освіти за рахунок використання сучасних засобів, великих електронних бібліотек тощо;
- створення єдиного освітнього простору;
- використання найсучасніших досягнень інформаційних та телекомунікаційних технологій в освітньому процесі тощо.

У свою чергу негативними аспектами юридичної дистанційної освіти можна вважати:

- фактичну відсутність вітчизняних розробок кваліфікованих засобів навчально-методичного забезпечення (електронних підручників та книг, тестів та віртуальних тренажерів тощо) зі спеціальності «правознавство»;

- низький рівень комп'ютеризації навчальних закладів;

- відсутність досконалої нормативної бази існування і розвитку дистанційної освіти та державно визнаних концептуальних розробок, що нівелює її загальнодержавне значення і зводить його до корпоративних інтересів окремих груп осіб, які інколи можуть бути і не зовсім компетентними в цій галузі, та ін. [1];

Дистанційне навчання, індивідуалізоване у своїй основі, не виключає разом із тим можливості широкої комунікації тих, хто навчається. Це комплекс навчальних послуг, що надаються широким верствам населення в країні та за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційного середовища, яке базується на засобах обміну навчальною інформацією на відстані.

Дистанційне навчання є однією з форм безперервної освіти, покликаної реалізувати право людини на освіту та отримання інформації. Це нова форма організації навчального процесу, яка базується на принципі самостійного навчання студента. Середовище навчання характеризується тим, що учні часто віддалені від викладача в просторі, в той же час вони мають можливість у будь-який момент спілкуватися з допомогою телекомунікації [3].

Новітні інформаційні технології можуть бути успішно застосовані і в навчанні юристів за традиційними навчальними програмами, але з використанням засобів «дистанційного навчання». Передусім мова йде про студентів, які навчаються за будь-якою (денною, вечірньою або заочною) формою. Відомо, що самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної юридичної дисципліни. Однак традиційні засоби (підручники, навчальні та методичні посібники, конспекти лекцій викладача тощо) можуть бути доповнені спеціальними навчальними комп'ютерними програмами з будь-яких юридичних дисциплін. Ці програми мають будуватися з допомогою новітніх комп'ютерних технологій із застосуванням таких можливостей, як мультимедійність, інтерактивність та гіпертекст [2].

Дистанційне навчання є відкритим і доступним для всіх, незалежно від того місця, де людина мешкає. Це навчання, а не самоосвіта. Воно використовує як технологічну основу сучасні засоби нових інформаційних технологій і засоби масової комунікації – як звичні (радіо, телебачення, факс), так і нові (аудіо-, теле- і відеоконференції, комп'ютерні телекомунікації тощо) [3].

Отже, основу навчального процесу при дистанційному навчанні становить цілеспрямована та контрольована інтенсивна самостійна робота учня, який може вчитися в зручному для себе місці, за індивідуальним розкладом, маючи при собі комплект спеціальних засобів навчання та узгоджену можливість контакту з викладачем по телефону, електронній та звичайній пошті, а також віч-на-віч.

1. Жилінкова І.В. Використання нових інформаційних технологій в сучасній освіті / І.В. Жилінкова // *Проблеми вищої юридичної освіти* : Харків. – 2010. – С. 85–86.

2. Бисага Ю.М. Роль і місце дистанційного навчання серед інноваційних моделей організації навчального процесу / Ю.М. Бисага, О. Пічкара // *Х. : Нац. юрид. акад.* - 2011. – С. 83–85.

3. Стефанчук Р.О. Юридична дистанційна освіта в Україні : поняття, сучасний стан і перспективи розвитку, переваги та недоліки [Текст] / Р.О. Стефанчук // *Проблеми вищої юридичної освіти* : наук. збірник. – К, 2010. – Вип. 4. – С. 155–156.